

v Bratislave 21.12.2011

Predkladáme zásadnú pripomienku ktorú podpísalo 2025 signatárov

Nosným dôvodom dnešného stretnutia je návrh novely vyhlášky MZ SR č. 585/2008, ktorého súčasťou je novo stanovená povinnosť pre lekárov hlásiť každý prípad odmietnutia očkovania RÚVZ. V doterajšej praxi po takomto kroku nasleduje priestupkové konanie a uloženie pokuty. Samotný návrh novely však svedčí o tom, že takéto nahlasovanie pediatrami, to znamená, že aj ukladanie pokút ku ktorému doposiaľ dochádzalo, sa dialo bez opory v zákone či v podzákonnom predpise.

V zmysle § 14 Vyhlášky Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 585/2008, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prevencii a kontrole prenosných ochorení, povinná vykonávať kontrolu očkovania a postupovať v súlade s touto vyhláškou. Hlásenie o vykonaní očkovania je lekár povinný predkladať správne orgánu na tlačive, ktoré tvorí prílohu č. 5 tejto vyhlášky.

Prejednávanie údajných priestupkov boli nezákonné, nakoľko podnet na ich začatie nebol podaný v zmysle zákona, resp. vykonávacej vyhlášky, ale zväčša individuálnym listom pediatra RÚVZ.

Analýza stavu a trendov

S veľkým znepokojením sledujeme trend, ktorý sa na Slovensku uplatňuje v otázke očkovania, najmä očkovania malých detí. Ak sa na problém očkovania pozrieme z hľadiska EÚ, ktorej sme členmi, v drvivnej väčšine členských štátov tohto zoskupenia vidíme existenciu dvoch rovnocenných názorov, z ktorých sa jeden prikláňa k očkovaniu ako účinnému nástroju prevencie s minimálnymi rizikami, pričom druhý, v európskej praxi rovnako legitímny názor vníma riziká očkovania a uprednostňuje prirodzený vývin detského imunitného systému bez umelých zásahov zvonka. V drvivnej väčšine členských štátov EÚ dostávajú rodičia slobodu pri výbere, ktorú cestu si zvolia. I keď doposiaľ prevládala i za našimi západnými hranicami tendencia nechávať deti očkovať, rozumejme, dobrovoľne si zvoliť dať svoje dieťa zaočkovať, v poslednej dobe sa z rôznych dôvodov táto tendencia mení a napr. v Nemecku podľa najnovších prieskumov už tretina rodičov sa stavia k očkovaniu, alebo aspoň k niektorým z očkovaniam, skepticky. Nemeckí rodičia sa smú sa bez nátlaku poradiť s lekárom o výhodách a nevýhodách očkovania a slobodne sa rozhodnúť. Ak sa im v časovej súvislosti s vakcináciou prejaví vedľajší účinok, po posúdení príslušným lekárom dostáva takáto rodina odškodnenie.

Vráťme sa však na Slovensko. Napriek tomu, že sme už vyše dvoch desaťročí súčasťou demokratickej Európy, v otázke očkovania pretrváva starý celoplošný systém očkovania, a to povinného očkovania bez akéhokoľvek individuálneho prístupu. Na základe mnohých podnetov z praxe navyše vieme, že niektorí pediatri pri slepom uprednostňovaní vakcinácie ako základnej zdravotnej služby, ktorú preukazujú dieťaťu, činia tak často za každú cenu, bez ohľadu na zdravotný stav a ďalšie okolnosti a nehľadia na dôsledky, ktoré očkovanie spôsobuje. Žiaľ, stáva sa, že na tieto dôsledky nielen nehľadia, ale ani nevidia. Na tieto

tvrdenia máme dôkazy, ktoré sme predložili ÚVZ, poslancom aj pani premiérke, ktorá ich dala k dispozícii ministrovi zdravotníctva. K tomu sa však vrátíme neskôr.

Takže, v EÚ jestvujú dva legitímne a rovnocenné postoje k vakcinácii a jestvuje právo si medzi nimi vyberať. Slovensko je v tomto smere vo výnimočnom nedemokratickom postavení, v akom je spolu s ním len hrstka postsocialistických štátov (aj na Ukrajine a v Rusku už majú rodičia právo výberu), keď je z pozície štátu nariadená jediná možnosť, jediná cesta pre rodičov, očkovať a to povinne, rad za radom každého. Základné logické právo na prirodzený vývin človeka, ekologicky čisto bez vonkajších zásahov, alebo - keď už sme na pôde ministerstva, ktoré zastrešuje minister za KDH - tak právo na prirodzenú existenciu človeka ako ho Boh stvoril a tak ako to s ním plánoval - paradoxne, nie je povolené, je trestané. Ba najnovšie, v snahe zaviesť povinné hlásenie každého odmietnutia očkovania prichádza snaha kriminalizovať takýto postoj.

Prečo hovorím o kriminalizácii? Pretože v súčasnosti jestvujúce povinnosti lekárov hlásiť (napr. hlásiť strelné zranenia) spadajú do oblasti kriminálnych činov. Takže aj predmetným návrhom novely vyhlášky dochádza k tomu, že naša v súčasnosti už i tak hlboko nedemokratická legislatíva sa ešte **dalej pritvrzuje**, a my sa pýtame **prečo, a akým právom**.

Akým právom, keď - ako uvádzame v našej zásadnej pripomienke - v SR nie sú legislatívne zabezpečené ani elementárne povinnosti v súvislosti s vakcináciou informovať a odškodňovať pacienta, vyplývajúce z článkov 5 a 24 Dohovoru o ľudských právach a biomedicíne?

Článok 5

Všeobecné pravidlá

Zásah v oblasti zdravia sa môže vykonať **iba vtedy, ak osoba, ktorej sa týka, bola informovaná a so zásahom vyjadrila súhlas**. Pred zákrokom musí byť osoba primerane informovaná o jeho účele a povahe, ako aj o následkoch a rizikách zákroku. Príslušná osoba môže svoj súhlas kedykoľvek slobodne zrušiť.

Článok 24

Odškodnenie za neprimerané poškodenie

Osoba, ktorá utrpela neprimerané poškodenie ako výsledok zákroku, **má nárok na spravodlivé odškodnenie podľa podmienok a postupov ustanovených zákonom**.

Po prvé, nie je zabezpečené právo byť informovaný a následne vyjadriť informovaný súhlas. Toto právo zabezpečené nie je, i keď pred pár mesiacmi bolo (hoci sa v praxi uplatňovalo len raritne) ale legislatíva ho zabezpečovala. Zákon č. 545/2006 o lieku, v par. 25, ods. (11) prikazoval lekárovi pred vakcináciou poskytnúť rodičovi bez vyzvania príbalový leták vakcíny. Je to logická povinnosť, veď pred užitím každého lieku vás príbalový leták liečiva upozorňuje, že si ho máte najprv naštudovať, kým liek užijete. Keďže pri vakcinácii rodič nemáva možnosť vytiahnuť si zo škatuľky letáčik a naštudovať si ho, mal dostať takúto možnosť. Chceme vedieť kto, na akej úrovni, v akom štádiu a z akého dôvodu vypustil túto povinnosť zo zákona o liekoch. Chceme poznať menovite osobu, ktorá to učinila a dôvody prečo to učinila. A to sa týka i druhého absurdného kroku: Pri spomenutej zmene legislatívy sa zo zákona 326/2011 vypustila aj povinnosť výrobcov vakcín uvádzať a kvantifikovať v príbalovom letáčiku prítomnosť karcinogénnych, mutagénnych a neurotoxických látok v zmysle pôvodného znenia zákona o lieku č. 545/2006, par. 25, ods. (10). Opäť chceme vedieť prečo a kto konkrétne sa o toto postaral.

Po druhé: Nie je legislatívne zabezpečená ani povinnosť osoby postihnuté v dôsledku očkovania odškodňovať. Nielen že sa neodškodňujú, ale postihnutému dieťaťu sa ani len nehradí celá zdravotná starostlivosť. Konkrétne napr. pri detskej cukrovke rodič dopláca cca 200 eur mesačne len za prúžky na stanovovanie glykémie. Radi by sme vedeli, prečo sa

neprijal zákon o odškodňovaní, keď jeho existenciu predpokladá aj medzinárodná legislatíva, (Dohovor o ľudských právach a biomedicíne v článku 24), keď takýto zákon v NR SR predložený bol. Prečo sa principiálne odmietol - teda nie v detaile, ale v princípe?

Na tomto mieste chcem upozorniť na vážny nedostatok sprievodného dokumentu: Doložka zlučiteľnosti, kde medzi medzinárodnými predpismi chýba porovnanie s Dohovorom o ľudských právach a biomedicíne 40/2000. Pretože aj tieto dve povinnosti na strane štátu, na ktorých absenciu sme upozornili v našej hromadnej pripomienke, sú v ňom zakotvené.

V Dohovore sa však odrážajú aj základné ľudské práva občanov a je v ňom zakotvená povinnosť štátu ich rešpektovať.

Článok 1

Účel a predmet

Zmluvné strany budú chrániť dôstojnosť a identitu všetkých ľudí a zaručia každému bez diskriminácie **rešpektovanie jeho integrity** a iných práv a základných slobôd v súvislosti s aplikáciou biológie a medicíny.

Článok 5

Všeobecné pravidlá

Zásah v oblasti zdravia sa môže vykonať **iba vtedy, ak osoba, ktorej sa týka, bola informovaná a so zásahom vyjadrila súhlas**. Pred zákrokom musí byť osoba primerane informovaná o jeho účele a povahe, ako aj o následkoch a rizikách zákroku. Príslušná osoba môže svoj súhlas kedykoľvek slobodne zrušiť.

Už samotné povinné očkovanie zakotvené v našej legislatíve znamená hrubé nerešpektovanie tohto dohovoru. Avšak navrhovaná novela vyhlášky, je priam jeho výsmechom a dôkazom pokusu pri ktorom zdanlivo prospešný cieľ (zaočkovať každého) má svätiť akékoľvek prostriedky.

Avšak body 3 a 4 návrhu novely vyhlášky neporušujú len medzinárodné právo. Ako píšeme v hromadnej pripomienke, sú v rozpore s dodržiavaním základných ľudských práv ako sú zakotvené v článkoch 16, 19 (2), (3) a 24 Ústavy SR, zohľadňujúc čl. 12 (2) ústavy. Zostrujú sa totiž už i tak tvrdé pravidlá a v konečnom dôsledku sa nariaďuje celoplošný postih za odmietnutie očkovania.

Článok 16

1) Nedotknuteľnosť osoby a jej súkromia je zaručená. Obmedzená môže byť len v prípadoch ustanovených zákonom.

(2) Nikoho nemožno mučiť ani **podrobiť krutému, neludskému** či ponižujúcemu **zaobchádzaniu** alebo trestu.

Článok 19

1) Každý má právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena.

(2) Každý má právo na ochranu **pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života**.

(3) Každý má právo na ochranu pred neoprávneným zhromažďovaním, zverejňovaním alebo iným zneužívaním údajov o svojej osobe.

Článok 24

1) Sloboda myslenia, svedomia, náboženského vyznania a viery sa zaručujú.

Toto právo zahŕňa aj možnosť zmeniť náboženské vyznanie alebo vieru. Každý má právo byť bez náboženského vyznania. Každý má právo verejne prejavovať svoje zmýšľanie.

(2) Každý má právo slobodne prejavovať svoje náboženstvo alebo vieru buď sám, buď spoločne s inými, súkromne alebo verejne, bohoslužbou, náboženskými

úkonmi, zachovávaním obradov alebo zúčastňovať sa na jeho vyučovaní.

(3) Cirkvi a náboženské spoločnosti spravujú svoje záležitosti samy, najmä zriaďujú svoje orgány, ustanovujú svojich duchovných, zabezpečujú vyučovanie náboženstva a zakladajú rehoľné a iné cirkevné inštitúcie nezávisle od štátnych orgánov.

(4) Podmienky výkonu práv podľa odsekov 1 až 3 možno obmedziť iba zákonom, ak ide o opatrenie nevyhnutné v demokratickej spoločnosti na ochranu verejného poriadku, zdravia a mravnosti alebo práv a slobôd iných.

Nedotknuteľnosť osoby nie je zaručená a vyplývajú z vlastných negatívnych skúseností rodín s dôsledkami očkovania môže byť vakcinácia považovaná za kruté a neľudské zaobchádzanie, najmä v rámci takejto rodiny. Sú jednoznačným zásahom do súkromného a rodinného života, odopieraním práva slobody myslenia, svedomia a náboženského vyznania a napokon dochádza aj k neoprávnenému zhromažďovaniu údajov týkajúcich sa jednak zdravia jednak slobody myslenia a svedomia.

V poslednom spomenutom bode tak dochádza aj k porušeniu zákona 428/2002 o ochrane osobných údajov, **§ 8**

428

Z Á K O N z 3. júla 2002

o ochrane osobných údajov

§ 8

Osobitné kategórie osobných údajov

(1) Spracúvať osobné údaje, ktoré odhaľujú rasový alebo etnický pôvod, politické názory, náboženskú vieru alebo svetonázor, členstvo v politických stranách alebo politických hnutiach, členstvo v odborových organizáciách a údaje **týkajúce sa zdravia** alebo pohlavného života, sa zakazuje.

Z vyššie uvedených dôvodov jednoznačne žiadame body 3 a 4 z návrhu novely vyhlášky vypustiť.

Iva Vranská Rojková, predsedníčka o.z. Iniciatíva pre uvedomenie si rizík očkovania